

HAFTALIK GELİŞMELER (24-30 Ekim 2026)

TÜRKİYE

- **Uluslararası Para Fonu (IMF), Türkiye'nin mali şeffaflık alanında son 10 yılda önemli gelişme kaydettiğini açıkladı.** IMF'nin Mali Şeffaflık Değerlendirmesi'ne göre, Türkiye kamu mali yönetiminde son yıllarda kaydettiği ilerlemeyle Birleşik Krallık, Finlandiya, İrlanda, Avusturya ve Portekiz'in de olduğu yaklaşık 40 ülke arasında en üst sıralarda yer aldı.
- **Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından alınan kararla nitelikli yatırımcı statüsü için aranan toplam finansal varlık tutarı 10 milyon TL'den 50 milyon TL'ye, profesyonel müşteri kabulünde esas alınan işlem hacmi sınırı ise 5 milyon TL'den 25 milyon TL'ye yükseltildi.** SPK, önceki düzenlemeler kapsamında nitelikli yatırımcı statüsü kazanmış kişilerin de yeni şartları sağladıklarını yatırım kuruluşlarına yazılı veya elektronik ortamda belgelemesini zorunlu tuttu. **SPK, Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber'de de değişikliğe giderek serbest yatırım fonlarının portföy ve yatırım sınırlamalarına tam uyum sağlamaları için belirlenen son tarihi 31 Aralık 2026'dan 31 Ocak 2027'ye uzattı.** Düzenlemeyle 31 Ekim ve 30 Kasım için belirlenen kademeli uyum zorunlulukları da kaldırıldı.
- **2027 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı yayımlandı. Program, gelecek yılın makroekonomik ve sektörel politikaları ile uygulama adımlarını belirliyor.** Rekabetçi üretim, yeşil ve dijital dönüşüm, istikrarlı büyüme ve kamu yönetimi başlıca eksenler arasında. Türkiye'nin gelecek yılki ekonomi politikalarını izlemek açısından haftanın temel belgelerinden biri. **Programda 2027 büyüme hedefi %4,2, enflasyon hedefi %21. 2026 yıl sonu enflasyonu için gerçekleşme tahmini %28,4 olarak yer alırken, 2027'de istihdamın 657 bin kişi artması öngörülüyor.** Bu rakamlar gerçekleşmiş sonuçlar değil, programın hedef ve tahminleri.
- **İşsizlik oranı Eylül'de %8,4'e yükseldi.** Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı önceki aya göre 0,5 puan arttı. Genç işsizlik oranı ise 1,6 puan yükselerek %14,8 oldu.
- **Dış ticaret açığı daraldı. Eylül ayında ihracat yıllık %15,3 artarak 25,97 milyar dolara, ithalat %5,6 artarak 31,13 milyar dolara ulaştı. Dış ticaret açığı %25,8 azalarak 5,16 milyar dolara geriledi.**

DÜNYA

- **Pew Research Center'ın ABD'de 480 mesleği inceleyerek 2017-2019 dönemi ile Ocak 2023-Haziran 2026 dönemini karşılaştırdığı araştırma, üretken yapay zekâya daha fazla maruz kalan mesleklerde istihdamın gerilemediğini, aksine arttığını ortaya koydu.**

Yapay zekâya maruz kalma puanındaki her bir puanlık yükseliş, erkek istihdamında %6,3'lük artışla ilişkilendirilirken kadınlarda bu oran %0,2'de kaldı; yapay zekâdan en az etkilenen mesleklerde ise kadın istihdamındaki artış erkekleri geçti. Araştırmada, bu bulguların yapay zekâ ile istihdam artışı arasında doğrudan neden-sonuç ilişkisi göstermediği, diğer ekonomik ve toplumsal gelişmelerin de etkili olabileceği ve teknolojinin işgücü piyasası üzerindeki uzun vadeli etkilerinin henüz netleşmediği vurgulandı.

- **Altın fiyatları, yükselen petrol fiyatlarının küresel enflasyon endişelerini artırması ve ABD'de açıklanan güçlü enflasyon verilerinin FED'in yeniden faiz artırılabileceği beklentisini güçlendirmesiyle geriledi.** Spot altın %0,6 düşüşle ons başına 3.997 dolara inerek 4 bin doların altına gerilerken, üst üste ikinci ayını kayıpla kapatmaya hazırlanıyor. Piyasalarda Fed'in aralık ayında faiz artırma ihtimali yaklaşık yüzde 75 olarak fiyatlanırken, yüksek faiz beklentileri altın üzerindeki baskıyı artırıyor. Öte yandan Suudi Arabistan'a yönelik saldırılar nedeniyle yükselen petrol fiyatları ve Japonya'daki enflasyonist baskılar küresel piyasalardaki endişeleri derinleştiriyor. Altındaki düşüşe paralel olarak gümüş, platin ve paladyum fiyatlarında da gerileme yaşandı.

- **Petrol fiyatları, Yemen'deki İran destekli Husilerin Suudi Arabistan'ın önemli enerji tesislerine yönelik saldırıları ve Hürmüz Boğazı çevresindeki askeri gerilim nedeniyle yükseldi. Brent petrol %0,75 artışla 115,74 dolara, ABD tipi WTI petrol ise %0,71 yükselişle 102,72 dolara ulaştı.** Brent petrolün ekim ayını yaklaşık %14, WTI'ın ise %15 değer kazancıyla tamamlaması bekleniyor. Husilerin Ras Tanura, Rabigh ve Abqaiq enerji tesislerini hedef aldıklarını açıklaması ve Hürmüz Boğazı yakınlarında üç tankerin deniz mayınlarına çarparak alev aldığı bildirilmesi, küresel petrol arzına yönelik endişeleri artırdı. Bölgedeki güvenlik risklerinin yükselmesi üzerine ExxonMobil ve Chevron yöneticilerinin Birleşik Arap Emirlikleri'nde düzenlenecek petrol fuarına katılım planlarını iptal ettiği belirtildi.

AVRUPA BİRLİĞİ (AB)

- **Avrupa Komisyonu, Çin ile geçen yıl 360 milyar euroya ulaşan ticaret açığını azaltmak ve yerli sanayiye korumak amacıyla, 2027'nin ilk çeyreğinde ithalat kotaları veya belirli hacimleri aşan ithalata ek gümrük vergileri getirmeyi değerlendiriyor.** Habere göre Komisyon, Çin'den hibrit araç ithalatını yıllık 350 bin adetle sınırlayan anlaşmaya benzer önlemleri diğer sektörlerde de yaymayı hedeflerken, ani ithalat artışı yaşanan alanları belirlemek için ticaret verilerini inceliyor. Çin'in misillemesini ve bir ticaret savaşını önlemeye çalışan AB'nin uygulayacağı tedbirlerin kapsamı ve hedef sektörleri, üye ülkeler ve Pekin ile yapılacak görüşmelerin ardından netleşecek.
- **Avro Bölgesi'nde Bileşik PMI ekimde öncü veriye göre aylık 1,2 puan azalışla 51,9'a son 4 ayın en düşük seviyesine geriledi. İmalat PMI'ı 0,5 puan düşüşle 52,4, hizmet PMI'ı 1,3 puan azalışla 51,7 seviyesinde gerçekleşti.** Üretim ve yeni siparişler ekim ayında üst üste dördüncü ay artış göstermekle birlikte artış hızları yavaşladı. Enflasyonist baskılar yeniden güçlendi; girdi maliyetleri hızlandı. Fransa'da üretim ekim ayında yeniden daralma bölgesinde; imalat PMI'ı 50,6'dan 49,3'e, hizmet PMI'ı 51,2'den 48,4'e geriledi. Almanya ve Avro Bölgesi'nin geri kalanında ise faaliyetler artmaya devam etti.
- **Avrupa'da enerji maliyetleri yeniden ön planda.** Avrupa'nın gösterge doğal gaz fiyatı kısa süreliğine 100 euro/MWh seviyesine ulaştı. LNG arzındaki aksamalar ve düşük depolama seviyeleri, kış öncesinde sanayi ve tüketici maliyetlerini artırıyor.
- **Avrupa Merkez Bankası faizleri değiştirmede.** ECB, yükselen enerji fiyatlarının enflasyon açısından yukarı, büyüme açısından aşağı yönlü risk oluşturduğunu belirtti.
- **Montreal'de düzenlenen 21. AB-Kanada Zirvesi'nde, taraflar arasındaki siyasi ve ekonomik ortaklığın güçlendirilmesi ele alınıyor.** AB'yi Avrupa Konseyi Başkanı António Costa ve Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen temsil ediyor. Zirvede, **ortak refah ve ekonomik güvenliğe odaklanan bir "Gelecek İttifakı" çerçevesinin başlatılması ve somut iş birliği girişimleriyle desteklenmesi bekleniyor.** Gündemde **ticari ilişkilerin derinleştirilmesi, kritik hammaddeler, dijital teknolojiler, savunma ve güvenlik, araştırma ve inovasyon bulunuyor.** Ayrıca Haziran 2025'teki zirveden bu yana sağlanan ilerlemenin değerlendirilmesi ve toplantı sonunda ortak açıklama yayımlanması öngörülüyor.
- **Öncü veriler, İtalya ekonomisinin bu yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki üç aya kıyasla değişim göstermediğini ortaya koydu; bu, beklenenden biraz daha zayıf bir sonuca işaret ediyor.** Ulusal istatistik kurumu ISTAT, Euro Bölgesi'nin üçüncü büyük ekonomisinde GSYİH'nın, Temmuz-Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre ise %0,8 oranında artış kaydettiğini belirtti.
- **Fransa Ekonomi Bakanı Roland Lescure yaptığı uyarıda, bütçe konsolidasyonu sağlanmadığı takdirde ülkenin "duvara toslayacağını" belirtti.** Lescure, ekonomik büyümeyi yeniden canlandırmak ve

yatırımcılara güven vermek için bir bütçenin şart olduğunu vurguladı. Üç çeyrekten büyüme kaydedilemediğine dikkat çeken Lescure, Fransız ekonomisinin 2026 yılı itibarıyla "durma noktasına" geldiğini ifade etti. Bakan, son olaylarda 1.000 ila 1.500 işletmenin doğrudan zarar gördüğünü, yaklaşık 3.000 işletmenin ise doğrudan zarar görmese de yaşanan olaylardan "etkilendiğini" belirtti.

ALMANYA

- **Almanya ifo İş Ortamı Endeksi Ekim'de de 89,9'dan 90,2 puana yükseldi. Artışın temel kaynağı şirketlerin gelecek döneme ilişkin daha iyimser beklentileri oldu. İmalat sanayisinde ise hem mevcut iş koşulları hem de beklentiler belirgin biçimde iyileşti.** İmalat sektörünün değerlendirme dengesi, üç yılı aşkın sürenin ardından yeniden pozitif bölgeye geçti. Şirketler yeni siparişlerde artış bildirdi ve üretimi genişletmeyi planladıklarını açıkladı.
- **ifo İhracat Beklentileri Endeksi ekimde Eylül ayındaki 9,0 puandan 12,2 puana yükseldi. Böylece Şubat 2022'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Otomotiv sektöründe ihracat beklentileri yeniden yükselişe geçerken, makine imalatı şirketleri de ihracat konusunda iyimserliğini korudu.** Elektrikli ekipmanlar, veri işleme ekipmanları, elektronik ve optik ürün üreticileri en olumlu beklentilere sahip sektörler arasında yer aldı. Metal üretimi ve işleme sektöründe de ihracat görünümü iyileşti.
- **Almanya tüketici iklimi endeksi Kasım'dan önceki döneme ilişkin beklentilerde -30,6'dan -30,8 puana geriledi. Genel ekonomiye ilişkin beklentiler üst üste altıncı ayda iyileşerek -3,4'ten 2,1 puana yükseldi ve İran savaşının başlamasından bu yana ilk kez pozitif bölgeye geçti.** Buna karşın gelir beklentileri -15,7 puana, satın alma eğilimi ise -11,9 puana geriledi. Araştırma, enflasyon endişelerinin ve zayıf gelir beklentilerinin büyük tutarlı harcamaları sınırladığını ortaya koyuyor.
- **Almanya Başbakanı Friedrich Merz, AB ile Trans-Pasifik Ortaklığı üyeleri arasında daha geniş bir ticaret anlaşması önerdi.** Açıklama; ticaret, teknoloji ve güvenlik alanlarında iş birliğini artırmayı, tedarik zincirlerindeki tek taraflı bağımlılıkları azaltmayı amaçlıyor.
- **Almanya'da toparlanma sinyali, ancak kırılgan görünüm.** DIW'nin ekim konjonktür barometresi 100 puan eşiğinin üzerine çıktı. İyileşmede sanayideki güven ve üretim gelişmeleri etkili oldu; kurum toparlanmanın temelini hâlâ kırılgan olduğunu vurguluyor

ABD

- **ABD'de Bileşik PMI, ekimde öncü veriye göre 0,8 puan azalışla 57,6'ya gerilemekle birlikte güçlü seyrini sürdürdü. İmalat PMI'ı sınırlı artışla 56,0, hizmet PMI'ı ise 0,9 puan düşüşle 57,9'a geriledi.** Mal ihracat siparişleri geçen yılın Haziran ayından bu yana ilk kez artarken, hizmet ihracatı da Temmuz 2023'ten bu yana en büyük artışı kaydetti. Satış fiyatları Ağustos 2022'den bu yana en hızlı artışı kaydetti. Hizmet enflasyonu Ağustos 2022'den bu yana en yüksek seviyesine çıktı.
- **ABD ekonomisi üçüncü çeyrekte beklentilerin üzerinde büyüdü.** İlk tahmine göre ekonomi, önceki çeyreğe kıyasla yıllıklandırılmış %3,4 büyüdü; beklenti %3,2 idi. Tüketim ve yapay zekâ bağlantılı yatırımlar büyümeyi destekledi. Bu oran, geçen yılın aynı çeyreğine göre büyüme oranı değildir.
- **ABD'de dayanıklı tüketim mallarına yönelik yeni siparişler Eylül'de 6,3 milyar dolar artarak 345,4 milyar dolara ulaştı.** Siparişler son yedi ayın altısında yükseliş kaydetti. Ulaşım ekipmanları siparişleri 5,2 milyar dolar (%4,6) artışla 119,8 milyar dolara çıktı. Ulaşım ekipmanları hariç siparişlerdeki artış %0,5, savunma hariç siparişlerdeki artış ise %2,2 oldu.
- **ABD'nin Eylül ayı öncü mal ticareti açığı 134,9 milyar dolar olarak açıklandı.** Ağustos ayındaki seviyeye göre %2,1 artış kaydedildi.

- **ABD Başkanı, robotik sistemler, endüstriyel makineler ve bunların parça ve bileşenlerinin ithalatının ulusal güvenlik açısından tehdit oluşturabileceği sonucuna vararak Section 232 kapsamında yeni bir adım attı.** Kararnameye göre; Ticaret Bakanlığı ve ABD Ticaret Temsilciliği, ilgili ürünlerin ithalatına yönelik endişeleri gidermek amacıyla ticaret ortaklarıyla müzakereler yürütecek. Kurumların 180 gün içinde ilerleme hakkında Başkan'a rapor sunması gerekiyor.

Kararnamede, ABD'nin birçok robotik ve endüstriyel makine grubunda ithalata bağımlı olduğu, yerli üretimin talebi karşılayacak kapasitede bulunmadığı ve bu durumun sanayi tabanı açısından risk oluşturduğu belirtiliyor. Müzakerelerin sonucuna bağlı olarak ileride gümrük vergileri, kotalar veya diğer ithalat önlemleri gündeme gelebilecek. Ancak kararnameyle henüz yeni bir gümrük vergisi uygulanmadı. Reuters'ın aktardığı bilgilere göre inceleme; programlanabilir endüstriyel sistemler, takım tezgâhları, pres ve şekillendirme makineleri, otoklavlar, endüstriyel fırınlar ile lazer ve su jeti kesim makineleri gibi ekipmanları da içeriyor.

DİĞER ÜLKELER

- **Tokyo'daki tüketici enflasyonu hızı, Japonya Merkez Bankası'nın %2'lik hedefinin oldukça üzerinde seyretmeye devam etti.** İşçileri ve Haberleşme Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, başkentte taze gıda ürünleri hariç tüketici fiyatları, Ekim ayında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %2,6 oranında artış gösterdi. **Eylül ayında %2,7 olan artış hızı böylece hafif bir yavaşlama kaydetmiş oldu. Söz konusu veri, ekonomistlerin medyan tahminleriyle de uyumlu gerçekleşti.** Başkentte genel enflasyon %2,8 seviyesinde gerçekleşirken, temel enflasyonun önemli bir göstergesi olan ve taze gıda ile enerji kalemlerini dışarıda tutan fiyatlar %2,6 oranında artış gösterdi. Tokyo'ya ilişkin enflasyon verileri, ülke genelindeki eğilimler için bir öncü gösterge niteliği taşıyor; ancak yaşam maliyetlerini sınırlamaya yönelik yerel düzeydeki müdahaleler, zaman zaman bu ilişkiyi saptırabiliyor.
- **Hindistan'ın mali yılın ilk yarısında (Eylül ayına itibariyle) bütçe açığı 7,14 trilyon rupi olarak gerçekleşti. Bu dönemdeki toplam gelirler 18,35 trilyon rupi olup, yıllık tahminin %50,3'ünü temsil etmektedir.** Merkez hükümet, yılın tamamı için 16,96 trilyon rupi bütçe açığı öngörmüştür. Büyük sübvansiyon harcamaları yaklaşık 6,55 trilyon rupiye ulaşarak genel mali performansı etkiledi.
- **Güney Kore'de çip yatırımları büyümeyi destekledi.** Üçüncü çeyrek büyümesi beklentileri aştı; yapay zekâ çiplerine yönelik talep, ihracat ve yatırımları destekledi. Gelişme, teknoloji yatırımlarının küresel büyümede giderek daha belirleyici olduğunu gösteriyor.
- **Çin'de teknoloji hisselerindeki düşüş finansman riskini gündeme taşıdı.** Reuters'ın incelemesine göre yapay zekâ şirketlerinin ağırlık taşıdığı STAR50 endeksi temmuz zirvesinden yaklaşık %40 geriledi. Düşüşün teknoloji şirketlerinin fon toplama ve halka arz olanaklarını zorlaştırabileceği belirtiliyor. Bu gelişme, yapay zekâ yatırımlarındaki büyümenin finansal piyasalarda aynı ölçüde güven oluşturmadığına işaret ediyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Yeni ILO çalışmaları, altı ülkede (Etiyopya, Gana, Lübnan, Maldivler, Senegal ve Sri Lanka) ısı stresinin çalışanlar, işletmeler, verimlilik, ekonomiler, ve toplumlar üzerindeki ciddi ve kalıcı etkisini doğruluyor. ILO tarafından, İklim Karşı Savunmasız Ülkeler Forumu (CVF) ve İklim Karşı Savunmasız 20 Ülke Maliye Bakanları Grubu'nun (V20) desteğiyle ve CVF-V20 Ortak Çok Taraflı Fonu aracılığıyla sağlanan finansmanla hazırlatılan altı çalışma; sıcaklık stresinin çalışanlar, işgücü piyasaları ve ulusal ekonomiler üzerindeki mevcut ve gelecekteki etkilerine dair yeni kanıtlar sunmaktadır. Bu çalışmalar ayrıca, sıcaklıklar artarken ülkelerin çalışanlarını ve geçim kaynaklarını korumalarına, üretkenliği sürdürmelerine ve dayanıklılıklarını güçlendirmelerine yardımcı olabilecek politika önlemlerini de ortaya koyuyor. [Detay için linke tıklayınız.](#)

- **AB’de elektrik maliyetlerini azaltacak şebeke düzenlemesi görüşüldü.** AB enerji bakanları, elektrik şebeke tarifelerini daha şeffaf ve verimli hâle getirmeyi amaçlayan düzenleme teklifini ele aldı. Teklif; **akıllı şebekeler, akıllı sayaçlar, elektrifikasyon ve dijitalleşmeyi** desteklemeyi hedefliyor. Bakanlar, toplam sistem maliyetlerinin azaltılması konusunda genel olarak uzlaşıırken ulusal koşullara göre esneklik talep etti. Düzenleme henüz kesinleşmedi; aralık toplantısında genel yaklaşım oluşturulması hedefleniyor.
- **AB, COP31 öncesinde iklim finansmanı verilerini açıkladı.** AB ve 27 üye ülke, gelişmekte olan ülkelerin emisyon azaltımı ve iklim değişikliğine uyum çalışmalarına 2025 yılında 32,3 milyar euro kamu finansmanı sağladı; ayrıca 9,3 milyar euro özel finansmanı harekete geçirdi. Kamu finansmanının %48’i uyum veya hem uyum hem azaltım amaçlı faaliyetlere yönlendirildi.
- **Yayımlanan 2027 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nın temel eksenlerinden biri “Yeşil ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim” oldu.** Program, bu çerçevedeki hedefleri, tedbirleri ve performans göstergelerini içeriyor.
- **AB’de biyobazlı plastik ambalajlar için görüş süreci açıldı.** Avrupa Komisyonu, plastik ambalajlarda biyobazlı hammadde kullanımının teknolojik gelişimini ve çevresel performansını değerlendirmek üzere kamu istişaresi başlattı. 13 Ocak 2027’ye kadar sürececek çalışma; olası kullanım hedeflerini, sürdürülebilirlik koşullarını ve geri dönüşüm teknolojilerini değerlendirecek.

Kaynakça: www.ekonomim.com; www.bloomberght.com; www.japantimes.co.jp; www.ilo.org;
www.reuters.com; economictimes.indiatimes.com; www.bea.gov; www.census.gov;
www.whitehouse.gov; www.vdma.eu